SVEA HOVRÄTT
Avdelning 07
071323

DOM
2025-02-17
Stockholm

Mål nr
B 1511-24

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE
Södertörns tingsrätts dom den 12 januari 2024 i mål nr B 8483-23, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 2)

Klagande och motpart (Åklagare)
Kammaråklagare Marika Hoppe
Åklagarmyndigheten
Södra åklagarkammaren i Stockholm

Klagande och motpart (Tilltalad)
AA , 1978
Medborgare i Pakistan

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Emma Didrikson

SAKEN
Barnäktenskapsbrott

HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Hovrätten fastställer tingsrättens dom.

2. Det som tingsrätten har beslutat om beslag ska fortsätta att gälla.

3. Emma Didrikson får ersättning av staten med 32 311 kr, varav 21 411 kr avser arbete, 2 900 kr tidsspillan, 1 538 kr utlägg och 6 462 kr mervärdesskatt. Staten ska även slutligt stå för denna kostnad.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00		måndag – fredag
103 17 Stockholm		08-561 670 50		08:00–16:30
		E-post: svea.avd7@dom.se		
		www.svea.se		

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE
Södertörns tingsrätts dom den 12 januari 2024 i mål nr B 8483-23, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 2)

Klagande och motpart (Åklagare)
Kammaråklagare Marika Hoppe
Åklagarmyndigheten
Södra åklagarkammaren i Stockholm

Klagande och motpart (Tilltalad)
BB , 1983
Medborgare i Pakistan

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Marc Molenda

SAKEN
Barnäktenskapsbrott

HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Hovrätten fastställer tingsrättens dom.

2. Det som tingsrätten har beslutat om beslag ska fortsätta att gälla.

3. Marc Molenda får ersättning av staten med 18 169 kr, varav 13 085 kr avser arbete, 1 450 kr tidsspillan och 3 634 kr mervärdesskatt. Staten ska även slutligt stå för denna kostnad.

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Åklagaren har yrkat att hovrätten ska skärpa fängelsestraffets längd för AA och BB.

AA har yrkat att hovrätten ska frikänna honom eller i vart fall lindra påföljden. Han har även yrkat att hovrätten i samband med dom ska upphäva tingsrättens beslagsförordnande.

BB har yrkat att hovrätten ska frikänna henne eller i vart fall lindra påföljden. Hon har även yrkat att hovrätten i samband med dom ska upphäva tingsrättens beslagsförordnande.

Part har motsatt sig motparts ändringsyrkande.

Målet har avgjorts efter huvudförhandling, varvid varken AA eller BB infunnit sig personligen men däremot inställt sig genom ombud.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Utredningen i hovrätten

Parterna har lagt fram samma utredning i hovrätten som i tingsrätten. De förhör som togs upp i tingsrätten har hovrätten tagit del av genom uppspelning av ljud- och bildfiler.

Svensk domstol är behörig att pröva åtalet

AA och BB flyttade till Sverige år 2018 och hade vid tillfället för den åtalade gärningen hemvist i Huddinge. Svensk domstol är därför med stöd av 2 kap. 3 § 2 brottsbalken behörig att döma över det påstådda brottet trots att detta enligt åtalet begåtts utomlands av utländska, och inte svenska, medborgare. När en svensk domstol prövar ett åtal för en gärning som begåtts utomlands gäller vanligtvis ett krav på att gärningen ska vara straffbar även enligt lagen på gärningsorten (dubbel straffbarhet). Det kravet gäller dock som tingsrätten konstaterat inte för barnäktenskapsbrott. Det som från försvararhåll framförts om att det handlande som läggs AA och

BB till last i åtalet inte skulle utgöra brott i Pakistan saknar därför betydelse för frågan om handlandet i och för sig är straffbart i Sverige eller inte. Givet det nu sagda föreligger svensk domsrätt och svensk domstol är behörig att pröva åtalet.

Skuldfrågorna

Inledande rättsliga överväganden
Den som genom olaga tvång eller utnyttjande av utsatt belägenhet förmår någon att ingå äktenskap döms sedan den 1 juli 2014 enligt 4 kap. 4 c § första stycket brottsbalken för äktenskapstvång. Om en sådan gärning har begåtts mot en person som inte fyllt 18 år döms dock i stället, sedan den 1 juli 2020 enligt den första meningen i paragrafens tredje stycke, för barnäktenskapsbrott. Det straffbara området för barnäktenskapsbrott är således i denna del identiskt med det som gäller för äktenskapstvång.

Det straffbara området för barnäktenskapsbrott är dock mer omfattande än det som gäller för äktenskapstvång. Detta följer av att det den 1 juli 2020 också infördes ett stadgande i den andra meningen av det tredje stycket i 4 kap. 4 c § där det anges att även den som ”i annat fall förmår eller tillåter” en person som inte har fyllt 18 år att ingå äktenskap döms för barnäktenskapsbrott. Dessa typer av barnäktenskapsbrott är således fristående från det som gäller för äktenskapstvång och rekvisiten i paragrafens första stycke behöver inte vara uppfyllda för straffansvar. För de mer kvalificerade formerna av barnäktenskapsbrott som regleras genom hänvisning till ansvar för äktenskapstvång gäller dock alltjämt de högre kraven.

Ramen för prövningen i målet
Åtalet innehåller i första hand ett yrkande om att AA och BB tillsammans och i samförstånd genom utnyttjande av utsatt belägenhet förmått målsäganden att ingå äktenskap och att de därför ska hållas ansvariga enligt 4 kap. 4 c § första stycket och tredje stycket första meningen. Under hovrättens huvudförhandling har klarlagts att åtalet också ska förstås på det viset att åklagaren i andra hand, för det fall att rätten skulle finna att AA och BB inte har utnyttjat utsatt belägenhet på sätt som påstått, gör gällande att AA och

BB ändå har förmått målsäganden att ingå äktenskap och att de därför ska hållas ansvariga enligt 4 kap. 4 c § tredje stycket andra meningen. Slutligen har åklagaren tydliggjort att åtalet innehåller ett påstående i tredje hand om att AA och BB under alla förhållanden ska dömas enligt den andra meningen i det tredje stycket för att ha tillåtit äktenskapet.

Prövning av åklagarens förstahandsyrkande

Som tingsrätten konstaterat är det klarlagt att den då 16-årige CC den 24 mars 2022 på i åtalet angiven plats i Pakistan ingick äktenskap med sin kusin. AA och BB visste om att äktenskapet ingicks och att CC vid tillfället var 16 år gammal. I det följande prövar hovrätten först åklagarens påstående om att CC befann sig i en utsatt belägenhet när hon ingick äktenskapet.

Åklagaren har som grund för att CC befann sig i en utsatt belägenhet bl.a. gjort gällande att hon vuxit upp i en hederskontext. Vid bedömningen av vad som kan anses utgöra en sådan kontext av relevans för den straffrättsliga bedömningen kan ledning sökas i det som anges i förarbetena till nu aktuell straffbestämmelse, där det anges vad lagstiftaren avser med hedersrelaterat våld och förtryck (se prop. 2019/20:131 s. 24 f). Hovrätten ansluter sig till tingsrättens bedömning att redan det som AA och BB själva berättat ger stöd för påståendet att CC vuxit upp i en hederskontext. Samma bild framträder av de uppgifter som CC själv har lämnat, uppgifter som hovrätten finner såväl trovärdiga som tillförlitliga. Till detta kommer det som vittnena DD och EE berättat om att AA och BB ringt upp dem och på olika sätt försökt avstyra de kontakter som hade förevarit mellan CC och FF. Detta agerande kan enligt hovrätten inte förstås på något annat sätt än som ett uttryck för att tillse att de släktförhandlingar som hade ägt rum och enligt vilka CC var bortlovad till sin kusin, skulle respekteras och upprätthållas. Detta handlande är helt i linje med det som det sakkunnige vittnet GG berättat utgör ett vanligt agerande inom pakistansk kultur för att bevara familjens heder och stärka storfamiljens ställning. Givet det nu sagda kommer hovrätten liksom tingsrätten fram till att CC är uppväxt och uppfostrad i en hederskontext.

Det är klarlagt att CC vid tidpunkten för äktenskapets ingående befann sig utomlands med svårigheter att ta sig hem. Åklagaren har angett att svårigheterna bestod i hennes låga ålder och i att hon var fråntagen sitt pass och sin telefon. Att CC ålder i sig gjorde det svårt för henne att lämna Pakistan på egen hand står klart. Genom det som CC berättat är det också styrkt att hon under äktenskapsresan blev av med pass och telefon på sätt som åklagaren påstått. Slutligen är det utrett att CC vid flera tillfällen hade fått höra om hennes föräldrars, och framför allt AA:s, dåliga hälsotillstånd.

CC har berättat att det släktöverhuvud som kallade upp henne på taket under festen i Pakistan tog upp frågan om att hon skulle gifta sig med sin kusin och att hon då motsatte sig det. Hon har vidare redogjort för att överhuvudet då påminde henne om faderns hälsotillstånd och att han som överhuvud hjälpte hennes familj ekonomiskt varpå hon till slut sa till överhuvudet att hon accepterade giftermålet. Det finns ingen anledning att ifrågasätta CC uppgifter och grundat på det som hon har berättat är även det som åklagaren har påstått i denna del styrkt.

Sammantaget är samtliga de omständigheter som åklagaren åberopat till stöd för att CC befann sig i en utsatt belägenhet styrkta. Dessa omständigheter är också av sådant slag att hennes situation när hon ingick äktenskapet är att klassificera som en utsatt belägenhet (jfr prop. 2019/20:131 s. 41). Att målsäganden befann sig i en utsatt belägenhet är dock inte tillräckligt för bifall till förstahandsyrkandet. En ytterligare förutsättning är att AA och BB haft uppsåt i förhållande till de omständigheter som läggs till grund för bedömningen att målsäganden befunnit sig i en sådan belägenhet (prop. 2013/14:208 s. 144). I det följande prövar hovrätten om de haft sådant uppsåt.

Redan AA:s och BB egna uppgifter, i förening med vad som i övrigt framkommit i målet, leder till slutsatserna *att* de haft uppsåt i förhållande till de faktiska omständigheter som föranlett bedömningen ovan om att CC är uppväxt och uppfostrad i en hederskontext, *att* de haft uppsåt till att CC vid tidpunkten för äktenskapets ingående befann sig utomlands med svårigheter att ta sig

hem på grund av sin låga ålder och *att* de var medvetna om att BB och AA:s dåliga hälsotillstånd var något som målsäganden hade fått höra om.

Vad gäller de tilltalades uppsåt i förhållande till den omständigheten att CC var fråntagen pass och telefon ansluter sig hovrätten till tingsrättens bedömning. Hovrätten ansluter sig också till tingsrättens bedömning att det mot AA och BB nekande inte är styrkt att deras uppsåt täcker den omständigheten att CC av släktöverhuvudet på taket under festen i Pakistan hade fått höra att hennes familj inte längre skulle få ekonomisk hjälp om hon inte accepterade giftermålet.

Slutsatsen blir att AA och BB haft uppsåt till flera av, men inte alla, de omständigheter som föranleder bedömningen att målsäganden befann sig i en utsatt belägenhet när hon ingick äktenskapet. Redan de omständigheter som täcks av AA och BB uppsåt är dock tillräckliga för att föranleda klassificeringen av målsägandens tillstånd som en utsatt belägenhet. Den utsatta belägenhet som CC befann sig i är med andra ord i tillräcklig grad täckt av de tilltalades uppsåt.

Den kvarstående frågan är då om AA och BB *utnyttjat* målsägandens utsatta belägenhet och *förmått* henne att ingå äktenskapet med sin kusin. Åklagaren har härvid vid huvudförhandlingen förtydligat att dessa rekvisit är uppfyllda eftersom AA och BB lurat CC till Pakistan och där bidragit till att målsäganden blev av med telefon och resehandlingar för att slutligen låta släktöverhuvudet tala med målsäganden om det föreslagna äktenskapet på ett sådant sätt att målsäganden inte hade möjlighet att motsätta sig det. De tilltalade har vidgått att de i och för sig varit med och planerat äktenskapet men betonat att det från deras perspektiv varit avgörande att CC samtyckte till äktenskapet och att de inte hade verkat för att detta skulle komma till stånd om hon inte gjorde det. De har också förnekat att syftet med resan till Pakistan var att äktenskapet skulle bli verklighet, utan att det var något som initierades av äldre släktingar först på plats i Pakistan.

Hovrätten konstaterar i likhet med tingsrätten att flera omständigheter i målet, när de värderas tillsammans, med styrka talar för att resan till Pakistan var anordnad i ett

sådant syfte som åklagaren påstått. Härvid beaktar hovrätten *att* äktenskapet var planerat sedan förhållandevis lång tid tillbaka, *att* resan inträffade efter det att CC hade uttryckt känslor för FF och *att* AA och BB då hade kontaktat dennes föräldrar och på olika sätt verkat för att kontakterna ungdomarna emellan skulle upphöra. Vidare beaktar hovrätten *att* det för CC uppgivna syftet med resan var att BB skulle träffa en läkare men att något sådant möte aldrig kom att äga rum, *att* det i stället blev så att CC fick träffa kusinen som hon var trolovad med i Glasgow, *att* hon under resan blev av sitt pass och två telefoner samt *att* hela familjen, från olika delar av världen, sammanströmlade i Pakistan där äktenskapet också genomfördes. Det framgår därtill av utredningen att såväl AA som BB var aktivt involverade i diskussionerna med föräldrarna till CC tilltänkte make om ett kommande bröllop mellan kusinerna. Att AA eller BB i ljuset av detta skulle ha hållits borta från planeringen av deras dotterns äktenskap i Pakistan och närmast ställts inför ett fullbordat faktum på det sätt de beskrivit, framstår enligt hovrättens mening som helt osannolikt.

De ovan angivna omständigheterna har tillsammans sådan tyngd att åklagaren har styrkt att AA och BB lurade CC till Pakistan i syfte att hon där skulle ingå äktenskapet med sin kusin. Huruvida CC faktiskt samtyckte till äktenskapet har under dessa förhållanden inte haft någon egentlig betydelse för AA och BB. Detta framgår inte minst av det förhållandet att CC blev vilseledd avseende resans egentliga syfte. AA och BB har heller inte kunnat förlita sig på att det medgivande till äktenskapet som CC gav uttryck för på taket i Pakistan grundade sig på hennes egentliga vilja. Detta inte minst på grund av att det uttrycks efter att CC på egen hand hade pratat med det släktöverhuvud som, enligt vad parterna samstämmigt har uppgett, ingen säger emot.

Mot bakgrund av det som hovrätten nu kommit fram till står det klart att AA och BB agerat med erforderligt uppsåt. I denna del kan framhållas att BB hänvisat till att hennes underordnade ställning inom ramen för familjestrukturen ska beaktas vid prövningen av hennes ansvar, men med beaktande av att hovrätten nu

funnit styrkt att hon vidtagit aktiva åtgärder i samma syfte som AA kan inte det som hon fört fram i denna del leda till att hon går fri från ansvar. Hon har med andra ord agerat uppsåtligen på samma sätt som AA .

Slutsatsen blir att åklagaren har styrkt att AA och BB tillsammans och i samförstånd utnyttjat målsägandens utsatta belägenhet och förmått henne att ingå äktenskapet med sin kusin. Åtalet för barnäktenskapsbrott enligt 4 kap. 4 c § första stycket och tredje stycket första meningen brottsbalken är på nu angivet sätt styrkt.

Såvitt avser AA:s och BB invändningar om straffrättsvillfarelse konstaterar hovrätten att det handlande som AA och BB nu bedömts skyldiga till har varit kriminaliserat sedan 2014. Vid tidpunkten för den åtalade gärningen var alltså fråga om en väl inarbetad straffbestämmelse. Till detta kommer att AA och BB hade vistats i Sverige sedan 2018 och under åren dessförinnan i andra europeiska länder. Liksom tingsrätten kommer därför hovrätten till slutsatsen att deras eventuella okunskap om gällande rätt inte utgör en sådan villfarelse som är uppenbart ursäktlig. De ska därför inte av den anledningen gå fria från ansvar.

Sammanfattningsvis innebär det ovanstående att tingsrättens dom inte ska ändras i fråga om skuld. Med den utgången finns det inte heller anledning att ta ställning till åklagarens påståenden om ansvar för barnäktenskapsbrott enligt 4 kap. 4 c § tredje stycket andra meningen brottsbalken.

Påföljdsfrågorna

Barnäktenskapsbrott som inkluderar utnyttjande av en utsatt belägenhet får i allmänhet anses mer klandervärda än sådana fall av barnäktenskapsbrott som regleras i 4 kap. 4 c § tredje stycket andra meningen brottsbalken men samtidigt inte fullt lika klandervärda som sådana barnäktenskapsbrott som utförts genom olaga tvång. Som tingsrätten anmärkt finns det mycket begränsad hovrättspraxis gällande barnäktenskapsbrott. I några icke-refererade hovrättsdomar i tiden innan brottet barnäktenskapsbrott infördes har äktenskapstvång riktade mot underåriga behandlats, dvs. motsvarande den straffbestämmelse som prövas i detta mål (se Svea hovrätts

domar den 8 juni 2018 i mål B 10163-17, den 28 januari 2019 i mål B 2955-18 och den 16 mars 2021 i mål B 13393-19) I dessa mål bestämdes påföljderna till fängelse i antingen ett år och nio månader eller ett år och åtta månader. Dessa fall innefattade dock väsentligt fler försvårande omständigheter än de som förekommit i detta mål, t.ex. brukande av olaga tvång. Med beaktande av CC ålder vid tidpunkten för barnäktenskapet och de övriga omständigheterna kring gärningen bedömer hovrätten att straffvärdet för gärningen som sådan i detta fall uppgår till ett års fängelse. BB har som ovan konstaterats deltagit aktivt i det handlande som AA och BB döms för och det finns inte anledning att låta det som framkommit om hennes underordnade ställning inom ramen för familjestrukturen påverka straffvärdet för henne i lindrande riktning (jfr prop. 2019/20:131 s. 46).

Det är utrett i målet att AA lider av vissa hälsoproblem. Enligt hovrättens bedömning har det dock inte framkommit att problemen är av sådan dignitet att det beträffande honom finns skäl att frångå straffvärdet när straffet ska mätas ut (jfr ”Den kroniska sjukdomen” NJA 2010 s. 485). Det har inte heller i övrigt framkommit skäl att vid straffmätningen lindra straffet för vare sig AA eller BB. Straffmätningsvärdet för dem båda uppgår därmed till ett års fängelse.

Det finns i målet ingen tidigare brottslighet att ta hänsyn till vid påföljdsvalet. De höga straffmätningsvärdena talar för att fängelsestraff ska dömas ut för både AA och BB.

Vad gäller brottslighetens art har tingsrätten anfört att barnäktenskapsbrott är ett brott av sådan art att det föreligger en presumtion för att bestämma påföljden till fängelse. Härvid har tingsrätten hänvisat till ett förarbetsuttalande (prop. 2019/20:131 s. 102) som i sin helhet har följande lydelse.

> ”Med hänsyn till att barnäktenskapsbrottet innebär ett allvarligt angrepp i den utsattes personliga integritet bör brottet i många fall anses vara av sådan karaktär att starka skäl för att påföljden ska bestämmas till fängelse föreligger. Som alltid behöver det dock göras en bedömning från fall till fall och graden av de skäl som talar för fängelse kan skilja sig åt.”

Det har i doktrin uttalats att det nog får anses oklart om det med uttalandet om brottets *karaktär* avses uttalas någonting om brottets *art* (Månsson m.fl., Studier rörande påföljdspraxis m.m., Jure, 8 uppl., s. 695).

Hovrätten anser att det aktuella förarbetsuttalandet inte är så klart och otvetydigt att det kan tas till intäkt för att alla typer av barnäktenskapsbrott är av sådan art att det föreligger en presumtion för fängelse (jfr ”De kinesiska kullagren” NJA 2014 s. 559 p. 31–32). Uttalandet får dock anses tillräckligt tydligt för att den slutsatsen ska kunna dras att lagstiftaren gett uttryck för att fängelsestraff som regel ska följa på allvarligare fall av barnäktenskapsbrott. När straffmätningsvärdet, som i nu aktuellt fall, uppgår till ett års fängelse får det därmed anses stå helt klart att inte bara det förhållandet utan även brottslighetens art talar för att döma ut en fängelsepåföljd. Mot bakgrund av detta finns det inte utrymme att välja någon annan påföljd än fängelse för vare sig AA eller BB. Tingsrättens dom ska därför inte ändras i fråga om påföljd.

Övriga frågor

AA:s och BB telefoner är tagna i beslag då dessa enligt åklagaren alltjämt kan antas ha betydelse för utredning om brott. Utgångspunkten är att sådana beslag ska bestå till dess att domen fått laga kraft om det inte finns särskilda skäl mot det (se 27 kap. 8 § femte stycket tredje meningen rättegångsbalken). Sådana särskilda skäl har inte framkommit i nu aktuellt fall. Eftersom det också med beaktande av 27 kap. 1 § tredje stycket rättegångsbalken är proportionerligt att alltjämt låta telefonerna vara belagda med beslag ska tingsrättens beslagsförordnanden fastställas.

De offentliga försvararna har begärt skälig ersättning som ska betalas ut. Kostnaderna ska med hänsyn tagen till de tilltalades ekonomiska förhållanden stanna på staten.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2025-03-17.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Wallinder och Maria Lindquist McMurray, tf. hovrättsassessorn Sven Olsson, referent, samt nämndemännen Marianne Flink (skiljaktig) och Anders Kroné (skiljaktig).

Avräkningsunderlag, se bilaga C-D

Skiljaktiga meningar, se följande sida

Nämndemännen Marianne Flink och Anders Kroné är skiljaktiga i påföljdsfrågorna och anför följande. Enligt vår bedömning är omständigheterna i målet sådana att straffvärdet för såväl AA som BB brottslighet uppgår till fängelse i ett år och sex månader. Vi vill med ändring av tingsrättens dom bestämma påföljden för både AA och BB till fängelse i enlighet med detta straffvärde. Överröstade i dessa frågor är vi i övrigt ense med majoriteten.

SÖDERTÖRNS TINGSRÄTT
AVDELNING 1

DOM
Meddelad i Huddinge
2024-01-12

Målnummer
B 8483-23

PARTER OCH DOMSLUT

BB

Parter

Tilltalad

BB , 1983

Medborgarskap: Pakistan

Offentlig försvarare
Advokat Marc Molenda
Advokatfirma Marc Molenda AB
Box 2027, 103 11 Stockholm

Åklagare

Kammaråklagare Filippa Henkow
Åklagarmyndigheten
Södra åklagarkammaren i Stockholm
Box 194, 141 24 Huddinge

Målsägandebiträde

HH

Domslut

Brott som BB döms för

Barnäktenskapsbrott, 2022-03-24, Pakistan, 4 kap 4 c § 3 st 1 men brottsbalken

Påföljd

Fängelse 1 år

Förverkande och beslag

Beslaget av telefon ska bestå tills domen vunnit laga kraft. (Polismyndigheten, 2023-5000-BG122100.1.).

Brottsofferfond

BB ska betala en avgift till brottsofferfonden på 800 kr.

Ersättning och återbetalning

Marc Molenda ska få ersättning av staten med 176 979 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

Dok.id 240112-3901-1

Detta är en avskrift av en elektronisk originalhandling.

• 111 446 kr arbete
• 21 263 kr tidsspillan
• 8 874 kr utlägg
• 35 396 kr mervärdesskatt

HH ska få ersättning av staten med 209 689 kr. Beloppet fördelas enligt följande:
• 135 801 kr arbete
• 28 350 kr tidsspillan
• 3 600 kr utlägg
• 41 938 kr mervärdesskatt

Staten ska stå för kostnaderna.

AA

Parter

Tilltalad
AA , 1978

Medborgarskap: Pakistan

Offentlig försvarare
Advokat Emma Didrikson
Agat Advokater HB
Vasagatan 46, 111 20 Stockholm

Åklagare
Kammaråklagare Filippa Henkow
Åklagarmyndigheten
Södra åklagarkammaren i Stockholm
Box 194, 141 24 Huddinge

Målsägandebiträde
HH

Domslut

Brott som AA döms för
Barnäktenskapsbrott, 2022-03-24, Pakistan, 4 kap 4 c § 3 st 1 men brottsbalken

Påföljd
Fängelse 1 år

Förverkande och beslag
Beslaget av telefon ska bestå tills domen vunnit laga kraft. (Polismyndigheten, 2023-5000-BG122099.1.).

Brottsofferfond
AA ska betala en avgift till brottsofferfonden på 800 kr.

Ersättning och återbetalning
Emma Didrikson ska få ersättning av staten med 193 782 kr. Beloppet fördelas enligt följande:
• 125 763 kr arbete
• 20 925 kr tidsspillan
• 8 338 kr utlägg
• 38 756 kr mervärdesskatt

Beträffande ersättning för målsägandebiträdet advokat HH , se domslutet för BB .

Staten ska stå för kostnaderna.

YRKANDEN

Åtalspunkt 1

Åklagaren har begärt att AA och BB ska dömas för barnäktenskapsbrott (antal brott: 2) enligt 4 kap 4 c § 3 st 1 men brottsbalken.

Åklagaren har angett följande gärningsbeskrivning.

> 1.1 BARNÄKTENSKAPSBROTT (BB och AA) (5000-K581055-23)
>
> AA och BB har tillsammans och i samförstånd genom utnyttjande av utsatt belägenhet förmått, eller i vart fall tillåtit, NN 5 att ingå äktenskap med sin kusin. Det hände den 24 mars 2022 i .
>
> Den utsatta belägenheten har bestått i att NN 5 är uppväxt och uppfostrad i en hederskontext, hon befann sig utomlands med svårigheter att ta sig hem, bland annat på grund av hennes låga ålder och då hon var fråntagen sitt pass och sin telefon, samt då hon fått höra att hennes föräldrars, framför allt pappans, hälsotillstånd varit dåligt, att deras hälsa påverkas negativt av stress och att hennes familj inte längre kommer få ekonomisk hjälp om NN 5 inte accepterar att gifta sig med kusinen.
>
> AA och BB begick gärningen med uppsåt.

Förverkande och beslag

Åklagaren har yrkat att beslaget av telefon, beslagtaget hos AA, ska bestå tills domen vinner laga kraft. Det beslagtagna ska därefter återlämnas. (Polismyndigheten, 2023-5000-BG122099.1.).

Åklagaren har yrkat att beslaget av telefon, beslagtaget hos BB, ska bestå tills domen vinner laga kraft. Det beslagtagna ska därefter återlämnas. (Polismyndigheten, 2023-5000-BG122100.1.).

DOMSKÄL

Skuld

Inställning m.m.

AA och BB har vidgått att de har medverkat till att dottern CC ingick ett äktenskap med sin kusin den 24 mars 2022 i Pakistan, men har motsatt sig ansvar för brott på den grunden att de saknat uppsåt till gärningen då de inte kände till att det var otillåtet i Sverige att medverka till att den då 16-åriga dottern gifte sig i Pakistan (s.k. straffrättsvillfarelse). De har båda förnekat att de skulle ha utnyttjat målsägandens utsatta belägenhet.

AA och BB har med anledning av misstanke om brott som prövas genom denna dom varit berövade friheten under perioden den 21 oktober 2023 till den 29 december 2023.

Målsäganden biträder inte åtalet och begär inte något skadestånd.

Utredning

Målsäganden CC har hörts. De tilltalade har hörts över åtalet. På åklagarens begäran har vittnesförhör hållits med

- FF, vän till målsäganden,
- II, socialsekreterare som haft kontakt med målsägandens två yngre bröder,

- JJ, tidigare lärare till målsäganden,
- DD, far till FF,
- EE, mor till FF,
- KK, vän till målsäganden, samt med
- sakkunnige vittnet GG, ansvarig för Pakistan på Landinfo (ett norskt utlänningsförvaltningsorgan).

Därutöver har åklagaren lagt fram skriftlig bevisning i form av bl.a. anmälan från socialtjänsten, fotografier, äktenskapsbevis, PM angående flyghistorik och PM efter genomgång av AA:s telefon m.m., målsägandens anteckningsbok samt mejlkonversationer.

Följande kan inledningsvis anses utrett

Bakgrund

Målsäganden CC är dotter till de tilltalade AA och BB. Målsäganden har även två yngre bröder, bl.a. LL. De två sönerna är, sedan de tilltalade frihetsberövades i målet, omhändertagna med stöd av lagen om omhändertagande av unga (LVU).

AA:s storebror, MM, är gift med BB storasyster – dvs. målsägandens farbror och moster är gifta. De har tillsammans bl.a. en son vid namn NN. Dessa sistnämnda bor tillsammans i Storbritannien, där även flera andra släktingar till målsäganden och de tilltalade bor.

Målsäganden föddes i Pakistan år 2005 och bodde där tillsammans med sin mamma och sedermera sina bröder, samt periodvis med andra släktingar. Fadern AA bodde sedan år 1998 i Grekland, dit han flyttade för att arbeta. BB

BB och de tre barnen flyttade till honom i Grekland år 2014. Två år senare flyttade familjen till Tyskland och omkring år 2018 flyttade familjen till Sverige, enligt AA för att barnen kunde få en bra utbildning i Sverige. AA och BB har båda haft hälsoproblem under tiden i Sverige. AA har bl.a. diabetes typ 2 och njursvikt. Han inväntar en njurtransplantation och får regelbundet dialys. BB har problem med gallan och får emellanåt kraftiga buksmärtor.

Omständigheter före äktenskapet

Målsäganden CC började i skolan, årskurs 7, efter att hon kom till Sverige. Hon genomförde högstadiet och gick cirka sex månader på gymnasiet innan hon i februari 2022 reste till Pakistan och den 24 mars samma år, i , ingick äktenskap med sin kusin NN. Då var hon 16 år. Hon skulle fylla 17 år några månader senare.

CC hade vänner i Sverige, bl.a. vittnet KK. CC kände även vittnet FF. FF:s föräldrar heter DD och EE. De har under huvudförhandlingen berättat att de, vid ett par tillfällen en längre tid före äktenskapet, blev kontaktade av CC:s föräldrar som hade synpunkter på att FF hade kontakt med CC.

AA och CC reste i början av år 2022 till Grekland och spenderade även några dagar i Spanien hos en morbror till CC vid namn OO. I målet är upplyst att AA:s hälsotillstånd försämrades i Spanien varför han stannade i bostaden och CC och hennes morbror gjorde egna utflykter i staden. Åklagaren har påstått att CC då berättade för sin morbror OO om att hon hade en pojkvän i Sverige, FF, som hon tyckte mycket om. Vid något tillfälle under resan ringde morbrodern och CC till FF.

CC kom hem till Sverige den 8 februari 2022. AA lades in på sjukhus. Några dagar därefter – när CC och övriga familjen besökte fadern på sjukhuset – fick CC reda på att hon morgonen därpå skulle resa till Pakistan

tillsammans med sin mor. Detta i syfte att bistå modern som hade fått en tid hos en läkare som under en period besökte Pakistan från USA. Enligt uppgift skulle de båda stanna i Pakistan i två veckor. Flygbiljetterna bokades den 12 februari 2022 för resa den 13 februari 2022 från Stockholm till Islamabad, via London. Vid bokningen användes bl.a. ett telefonnummer med brittisk landskod.

CC och modern reste dagen efter och mellanlandade i Storbritannien. Där missade de anslutningsflyget till Pakistan och då nästa flyg enligt uppgift inte gick förrän tre dagar senare kom de att spendera tre dagar med släkten i Glasgow, bl.a. med NN och hans familj. Under den perioden blev CC av med sin mobiltelefon, vilket hon enligt egen uppgift berättade för NN. I målet är upplyst att NN hade köpt en mobiltelefon i present till CC som han då gav henne inför resan till Pakistan. CC och BB fortsatte sedan till Pakistan. BB kom dock aldrig att besöka den aktuella läkaren.

I mitten av februari anlände CC och modern till Pakistan. Omkring två veckor senare kom även AA till Pakistan. Två veckor därefter, i mitten av mars 2022, kom även NN och hans familj till Pakistan. Ett par dagar därefter hölls en fest med släkten och bybor i det trevåningshus där CC och föräldrarna och delar av släkten bodde. CC blev under festen på nytt av med sin mobiltelefon, som hon enligt egen uppgift hade lagt på laddning i ett rum. Hon har berättat att hon vid den tidpunkten inte heller visste var hennes pass och resehandlingar fanns någonstans. Under denna fest kallades CC upp på hustaket av farbrodern MM (NN:s pappa) för ett samtal. Enligt CC blev hon då informerad om att hon några dagar senare skulle gifta sig med NN, dvs. hans son, och att hon när hon protesterade blev hotad av farbrodern varefter hon till slut samtyckte. CC och hennes föräldrar har något olika beskrivningar om vad som därefter hände, men de är överens om att CC av föräldrarna tillfrågades om hur hon ställde sig till äktenskapet och att CC då svarade att hon gick med på det.

Omständigheter efter äktenskapet

Efter äktenskapet reste AA och BB så småningom tillbaka till Sverige och sina söner, som under tiden hade bott med en familj som AA och BB delade bostad med i Sverige. CC blev kvar i Pakistan. Även NN och större delen av hans familj reste därifrån tillbaka till Storbritannien. Såvitt framkommit var planen att invänta CC:s 18-årsdag för att hon därefter skulle kunna få resehandlingar utfärdade och kunna resa till och bo med NN och hans familj i Storbritannien. Enligt uppgift bodde CC kvar i Pakistan med medlemmar i NN:s familj och i perioder med NN på besök. Vidare har upplysts att AA och BB samt CC:s bröder kom tillbaka till Pakistan i juni 2022 och bodde där tillsammans med CC till april 2023.

I maj 2023 skaffade CC en ny mobiltelefon i Pakistan, enligt uppgift efter att ha sparat ihop egna pengar för ändamålet. Den 9 maj 2023 mejlade CC till epostlådan för fältsekreterare i Huddinge kommun. Av mejlet, som är skrivet på engelska, framgår i korthet att CC bott i Sverige i fyra år med sina föräldrar och bröder, att hon tidigare studerade på Huddinge gymnasium samt att hon nu behövde hjälp samt följande beskrivning om varför. Hon berättade att hennes föräldrar ”got me married to my cousin”, att de en dag berättade att hennes mamma behövde läkarvård av en läkare som kom några dagar från USA till Pakistan, att de redan hade bokat biljetterna och att hon därför behövde följa med, att hennes pappa plötsligt kom till Pakistan en tid senare och att även hennes kusin med familj kom dit, att ”our family” bestämde att hon skulle gifta sig med kusinen, att hon bl.a. försökte tala med sin farbror men att han hotade henne och sade ”the daughters of our family never say no to their elders, and if they do we can kill them and no one will even care”, att hon blev rädd och inte hade något annat val än att säga ja. I mejlet beskrev målsäganden vidare att hon någon dag dessförinnan blev av med sin mobiltelefon och att hon nu tror att det var familjen som tog den för att hon inte skulle kunna ringa efter hjälp. Vidare berättade hon i mejlet att hon efter bröllopet försökte tala med NN om att hon inte hade velat gifta sig,

att han var stöttande i början men att han senare, när hon sade att hon ville resa tillbaka till Sverige, sade att han inte visste var hennes resedokument fanns. Målsäganden beskrev vidare i mejlet att hon försökte prata med sina föräldrar om det men att de inte lyssnade, att hon kände sig som fast i ett fängelse, att hon inte visste vad hon skulle göra, att hon försökt kontakta sin lärare för hjälp, att hon försökt ta sitt liv två gånger och att detta mejl var hennes sista hopp. Hon skrev vidare att FF kunde kontaktas för information.

Fältsekreterare skickade en orosanmälan till socialtjänsten som inledde en utredning och polisanmälde händelsen den 16 maj 2023. Därefter förmedlades kontakt mellan CC och UD/Ambassaden i Islamabad. Av mejlkonversationen som följde framgår bl.a. att CC i ett mejl den 29 maj 2023 berättade att hon fått höra från en kusin att kusinen hade överhört ett samtal mellan deras respektive mammor, att CC:s mamma då sagt att hon skulle försöka göra något med CC:s svenska uppehållstillstånd och ID-kort så att CC aldrig skulle kunna komma hem till Sverige. Vidare i ett mejl från den 5 augusti 2023 skrev CC att hon var tvungen att radera mejl eftersom hennes man kontrollerade hennes telefon.

CC fick under hösten 2023 hjälp av ambassaden i Islamabad att så småningom ta sig tillbaka till Sverige dit hon anlände den 21 oktober 2023. Efter återkomsten har målsäganden fört anteckningar i en dagbok om sin tid i Pakistan. Åklagaren har åberopat dessa och bl.a. pekat på att CC skrivit att hon några dagar före sitt äktenskap på nytt förlorade sin mobiltelefon samt även dokument. Av dagboken framgår att CC hotades av sin farbror samt att CC under en lång tid efter äktenskapet den 24 mars 2022 brukade få panikångestattacker och försökte ta sitt liv samt slutligen att CC rymde från hemmet den 20 oktober 2023 och tog sig till ambassaden i Islamabad där hon fick hjälp att ta sig tillbaka till Sverige.

Åklagaren har förtydligat att det inte görs gällande att föräldrarna själva hotade CC att gifta sig med kusinen, men att de båda utnyttjade omständigheterna som CC befann sig i, dvs. CC:s utsatta belägenhet.

Pakistansk hederskultur

Det partssakkunnige vittnet GG har uppgett i huvudsak följande om pakistansk kultur och särskilt när det kommer till äktenskap. Pakistan är en s.k. ”failed state”, dvs. en stat som inte kan leverera säkerhet till sina medborgare. Kombinerat med detta är den rådande familjekulturen knuten till ”storfamiljen”. I frånvaro av myndighet och stat som fungerar är storfamiljen den viktigaste faktorn som existerar i Pakistan. Storfamiljen sätter ramar för individens handlingar; ekonomiskt, socialt och på alla andra sätt. Centralt för att bevara familjens anseende är det som kallas ärbarhet eller heder. Storfamiljens heder tillvaratas av samtliga familjemedlemmar. Dessa måste agera som en samlad enhet och i överensstämmelse med vad familjens överhuvud beslutar. Utåt måste det framstå som att det inte finns någon opposition i familjen och i social kontext uppträder alla individer som representanter för familjen, inte som enskilda individer.

Storfamiljen är den socialt centrala enheten inom vilket ett äktenskap är mycket viktigt. Storfamiljen utvidgar sin position genom att ingå allians med en annan storfamilj. Det är också vanligt att gifta sig med en närstående släkting, vilket anses som kulturellt optimalt. Äktenskap i Pakistan kan aldrig utåt sett framstå som ett individuellt val, utan det är kollektivets intressen – att stärka storfamiljens position – som är avgörande. Ofta föregås ett äktenskap av långa förhandlingar där teman som politik, religion och heder tas upp. En storfamilj kan bestå av över 100 medlemmar och i förhandlingen deltar många vuxna medlemmar. Kvinnor kan också delta och är centrala inledningsvis i processen om val av partner, men slutligen tas beslutet av familjens överhuvud – i vart fall måste det framstå så. I ett kulturellt sammanhang innebär det ett stort tvång för individen, och individen kan inte göra egna val utan att det godkänns av familjen. I pakistansk kultur skulle det vara en katastrof om det utåt framstod som att familjen inte hade kontroll över alla medlemmarna i storfamiljen. Då försvagas familjens anseende och det blir svårt för familjen att ingå allianser med andra familjer. Om det framstår som att storfamiljen inte har kontroll över en individ måste det upprättas ny kontroll över familjen. Det kan ske genom att individer stöts ut från storfamiljen, vilket är

extremt dramatiskt i en kollektivistisk kultur, eller i de mest extrema fallen genom våld, ytterst mord.

När det gäller äktenskapet är alltså möjligheten till eget val av partner mycket liten. Det kan vara olika kulturellt klimat i olika familjer och i en rik familj från ett urbant område kan möjligheten att bli hörd som individ vara större, men det viktigaste är att det utåt framstår som att äktenskapet är något som storfamiljen har beslutat. Detta gäller även pakistanier som lever i länder utanför Pakistan, så även i västländer. Om en individ är på väg att göra ett eget val av partner, utanför storfamiljens beslut, kan det påskynda processen att få individen att ingå äktenskap. I ett sammanhang där familjens heder står på spel och familjen har fått vetskap om en relation utanför storfamiljens beslut blir det mycket svårt för individen att påverka om familjen har beslutat om ett äktenskap med en annan partner. Det händer att flickor i västerländska länder plötsligt tas till Pakistan och där ingår äktenskap efter att ha levt på ett sätt som familjen inte tyckt om, t.ex. haft en otillåten kärleksrelation. Pakistansk kultur är extremt patriarkal. När kvinnan ingått ett äktenskap ingår hon därefter i mannens familj och hennes mor eller far har inte längre mandat att besluta om henne. Den viktigaste uppgiften för kvinnan i äktenskapet är att producera barn. Avsaknad av barn en kortare period efter äktenskapet kan t.ex. vara en grund för skilsmässa. Om en kvinna är missnöjd med äktenskapet och signalerar det till sin fars familj blir hon ofta rådd att inte göra något åt saken eftersom en skild kvinna kommer att vanära faderns heder.

Målsäganden och de tilltalade har uppgett i huvudsak följande.

CC : När hon gifte sig med NN hade hon inte träffat honom på flera år, annat än under den period hon och modern bodde hos släktingar i Glasgow när de missade anslutningsflyget till Pakistan. I Sverige hade hennes familj ingen släkt. De hade endast kontakt med pakistanska vänner som hennes pappa hade

träffat på jobbet eller som var föräldrar till hennes kompisar. Första gången frågan om äktenskap togs upp var under deras första år i Sverige, när hon var 12–13 år. Det var hennes mamma som berättade för henne att hennes moster ville att hon skulle gifta sig med mosterns son NN. Hon svarade att det var för tidigt och att hon ville utbilda sig. De talade inte mer om detta. Hon talade aldrig med sin pappa om pojkar, det gör man inte i hennes kultur. Någon period efter det, kanske några dagar till något år, togs frågan upp på nytt och hon svarade att hon inte var mogen för det. Första gången hon fick höra konkreta planer på äktenskap var två dagar innan själva äktenskapet, under festen i släktens hus i Pakistan då hennes farbror frågade henne om det. Inom den närmaste familjen är det hennes pappa som fattar beslut men rör det släkten så är det farbrodern MM som fattar beslut. Han är äldre och alla respekterar honom, är rädda för honom och säger inte emot honom.

Hon träffade FF ute bl.a. när hon träffade hans syster. Hon har träffat hans familj. Hon tyckte bra om FF och de gillade varandra. När hon och fadern reste till morbrodern OO i Spanien tog hon upp med OO att hon gillade FF. OO ringde till FF och hon var närvarande under samtalet. De talade om vad FF gjorde, om studier och arbete och allmänt snack samt vad FF:s föräldrar gjorde i hemlandet. OO ville kontrollera den sociala ställningen. OO skulle ta ytterligare kontakter efter samtalet och återkomma med besked. När de kom hem till Sverige blev dock hennes far inlagd på sjukhus och hon och modern åkte kort därefter till Pakistan, via London. Hon var förvirrad över att hon skulle åka dit. Hennes hjärta var inte med på det, men hon protesterade inte öppet till föräldrarna. När de missade anslutningsflyget kunde de ta ett nytt flyg inom tre dagar och flyget skulle enligt vad hon fick veta landa samma dag som moderns inbokade läkartid. I Pakistan framkom att modern inte fått någon ny läkartid. Under resan var det hon som hade hand om resehandlingarna, men väl i Pakistan tog hennes mor hand om dem. Såvitt hon förstått lämnade modern över hennes dokument till NN och efter bröllopet, när hon frågade efter dem, sade han att de var förlorade.

Den dag det var fest i huset i Pakistan, då hennes nya mobiltelefon försvann, satt alla i vardagsrummet och pratade och skojade. Hon frågade sin morbror och farbror om när de skulle åka tillbaka till Sverige. Då sade farbrodern MM till henne att de skulle tala om något viktigt och att de skulle gå upp på taket. Farbrodern talade där om hennes pappas hälsa, att hennes pappa inte mådde bra, att hon som flicka var en börda för sina föräldrar och att det var svårt att gifta bort en dotter. MM sade att det var viktigt att gifta sig rätt och att han var den som ställde upp ekonomiskt för hennes familj, eftersom hennes pappa var sjuk, att det var viktigt att inte stressa hennes pappa samt att han ville att hon gifte sig med NN. Hon svarade att hon inte kände sig mogen att gifta sig och att hon inte skulle vara en börda för sina föräldrar eftersom hon kunde jobba samtidigt som hon studerade. När hon nekade giftermål blev farbrodern mycket arg. Han sade att flickor inte nekar utan måste följa beslutet. Han sade också att om hon nekar så vet hon inte vad som kan hända henne, att hon kan dödas eller skäras. Samtalet pågick länge och till slut samtyckte hon.

Farbrodern kallade sedan upp hennes föräldrar på taket och sade till dem att hon, CC, var redo för äktenskapet och att hon och NN kunde gifta sig. Hon pratade därefter i ett par minuter med sina föräldrar. De frågade om hon gick med på äktenskapet, om hon var glad eller hade något emot det. Hon svarade att hon gick med på det. Hon kände sig gråtfärdig, men sade inget om det, för vad skulle hon säga. Hon vet inte om hennes föräldrar märkte att hon var gråtfärdig. Efter samtalet med farbrodern på taket började hon misstänka att någon tagit hennes telefon för att hon inte skulle kunna ta sig därifrån. Hon fick under tiden använda sin pappas eller mosters telefon. Hon utlovades en ny telefon men det gick ett och ett halvt år utan att hon fick någon. Efter samtalet med farbrodern kontaktade hon sin morbror OO i Spanien och sade att hon skulle gifta sig men att hon inte ville. Hon grät så hon kunde inte prata så länge. Hon talade inte med någon annan om detta före äktenskapet. Hon berättade inte för sina föräldrar om vad farbrodern hade sagt. Inför äktenskapet var hon inte glad, men hon låtsades vara glad för att det inte skulle drabba hennes far och så att hennes föräldrar skulle känna

sig lugna. Efteråt har hon försökt tala med både sin mor och sin far, men ingen av dem har hjälpt henne.

BB : I Sverige arbetade maken och barnen gick i skola. Hon höll sig hemma. Hon talar endast urdu. Hon kände sig rädd för folk och hade dåligt självförtroende. När hon gick ut var hon alltid i sällskap med sin man eller med någon av barnen. De har inget stort socialt nätverk i Sverige, men har viss kontakt med pakistanska familjer. Det stämmer att hon och hennes syster, CC:s moster, vid något tillfälle talade om äktenskap mellan deras barn CC och NN. Hon minns inte när det var, men det var en längre tid efter att de flyttade till Sverige. Det var en generell fråga och CC reagerade inte något särskilt på det. Hon kan inte lagar och regler, men enligt sharialag kan en flicka giftas bort så fort hon har fått mens. Vid det tillfället hade CC nått den åldern, men de tog inte frågan på allvar eftersom CC:s pappa ville att CC skulle utbilda sig. Det är de äldre som bestämmer äktenskapet och det anses inte bra att själv välja vem man ska gifta sig med. Hon träffade själv sin man första gången dagen före bröllopet. Hon tycker att en flickas medgivande bör finnas innan ett äktenskap ingås. Efter det första samtalet om äktenskap gick det en tid och sedan togs frågan upp igen. Hon vet inte när. Det var hennes man och hans bror som samtalade, men både hon och CC hörde vad som sades. I det samtalet föreslogs det att CC kunde ingå äktenskap med NN. Det var under förutsättning att CC själv gav sitt medgivande. CC gjorde det under samtalet och föreföll glad. Nästa gång frågan togs upp var i Pakistan.

När hon och barnen besökte AA på sjukhus efter att CC och han hade kommit hem från Grekland och Spanien, fick hon reda på att en läkare skulle besöka Pakistan en period och att hon skulle åka dit dagen efter för ett inbokat läkarbesök. Det var hennes man som fick informationen. Hon fick veta att det fanns en läkartid bokad och att hon skulle vara där i två veckor. CC skulle följa med eftersom AA var sjuk. CC var glad över att få följa med. När hon och CC missade anslutningsflyget i London så missade hon även sin läkartid. Hon och CC reste ändå vidare till Pakistan som planerat –

eftersom hon fick veta att någon i släkten i Storbritannien skulle boka en ny tid. Hon fick veta att CC hade tappat bort sin mobiltelefon den dag de skulle resa vidare och att NN hade köpt en telefon till CC i present som han gav till CC innan resan. När de kom fram till Pakistan tog hon resehandlingarna så som pass och andra dokument och lade dessa i en låda ovanpå ett skåp i släktens hus. Alla visste att resehandlingar låg där och hon tror att nyckeln till lådan låg ovanpå.

Det var en överraskning för henne att AA kom till Pakistan ett par veckor senare. Han hade fått besked i Sverige att hans fötter riskerade att behöva amputeras och ville få det kontrollerat av läkare i Pakistan. Sedan kom hela släkten till Pakistan; hennes svärfar, hennes moster och AA:s bror MM och hennes bröder m.fl. Frågan om äktenskap mellan CC och NN togs upp under en fest. Alla var samlade i hallen och där tog de äldre upp frågan, även CC var med då. Hon själv serverade, så hon gick fram och tillbaka till köket. Hon vet inte om det var hennes egen svärfar eller CC:s kommande svärfar som talade om detta, men hon blev kallad att gå upp till taket av någon av dem. Hon och hennes man blev tillsagda att tala med CC om hennes medgivande. Hon kände inte till att CC skulle ha varit på taket med sin farbror. Hon och AA mötte CC på taket. Hon uppfattade inte CC som orolig eller upprörd. Hon och AA sade till CC att det talas om äktenskap i hallen och att hon inte skulle känna sig pressad utan säga sin mening. CC gick med på äktenskapet, vilket ägde rum ett par dagar senare. Det var inte hon som tog initiativet till äktenskapet utan de äldre i släkten. Hon och mannen fick endast i uppgift att tala med CC på taket.

Under perioden efter äktenskapet talade inte CC med henne om att åka med hem. Under den längre period hon och maken och sönerna sedan var tillbaka i Pakistan därefter, sade CC vid ett tillfälle att det var något som inte var bra och att CC var orolig för sin pappas hälsa. CC sade aldrig något om sin situation i äktenskapet. Det är normalt att flickorna blir ledsna när familjen lämnar. En flicka som gifter sig ska bo hos mannens familj, ska lyssna på mannen

och göra som han säger. Det varierar vad en flicka själv har att säga till om, men om det är en stark flicka kan hon ha mer att säga till om. Hon förberedde inte CC på vad äktenskapet skulle innebära. CC kände till pakistanska seder och har kunskap om samhället i Pakistan.

Den telefon som CC hade fått av NN försvann under festen ett par dagar före bröllopet. Hon vet att CC sedan fick låna sin fars och sin mosters telefon. När det gällde CC:s relation med FF var det inget som hon kände till före äktenskapet, men hon hade sinamisstankar. Enligt pakistansk kultur har flickor inte manliga kompisar. Hon ställde frågor till CC om det i Sverige, men CC sade att folk snackar och att hon skulle lyssna på CC och inte andra människor. Hon hade ingen aning om svenska lagar och regler om äktenskap, och gjorde inte heller något för att ta reda på det. Hon var maktlös efter att CC ingått äktenskapet med NN och även om CC skulle ha berättat för henne att CC ville med hem så skulle hon inte haft mandat att hjälpa CC.

AA: Några dagar efter att de kom till Sverige började han att arbeta. De hyrde en lägenhet och barnen gick i skolan. CC fick inte träffa killar i Sverige. Man undviker normalt att flickor och pojkar umgås med varandra. Han kände inte till att CC hade en killkompis i Sverige och visste inte att CC talat med sin morbror i Spanien om det. CC berättade för honom i Pakistan – först efter att hon var gift – att hon gillade en kille i Sverige som heter FF. Han blev chockad och sade till CC att det var för sent att göra något åt det nu eftersom hon var gift. Han har aldrig diskuterat CC och FF med FF:s pappa.

Det är föräldrar och äldre personer i släkten som beslutar om äktenskap. Brodern MM är familjens överhuvud och fattar alla beslut i släkten, bl.a. om äktenskap för personer i släkten som är yngre. Inledningsvis är det ett råd om ett beslut. Det är viktigt att fråga flickan och pojken och att det är bådas vilja. Om barnen inte skulle vara villiga att ingå äktenskapet så talar man med brodern MM som beslutar hur det ska bli. Såvitt han vet har det hittills inte hänt att någon motsatt sig

broderns förslag. Både man och kvinna bestämmer i ett äktenskap, men flickan kan inte ta beslut själv utan måste tala med sina svärföräldrar och sin man först och sedan tas ett gemensamt beslut.

År 2021 kom han och hans bror MM överens om att CC skulle gifta sig med NN. Han och hans fru samt MM och dennes fru deltog i samtalet och diskuterade äktenskapet. De frågade sedan CC som svarade att om mamma och pappa är glada så har hon ingen invändning. Eftersom dottern ville ingå äktenskapet så tackade han ja till broderns förslag. Han var glad att CC skulle gifta sig med en pojke inom familjen. Han har inte talat med CC om vad äktenskapet innebär, det hade varit skamligt. CC kände till pakistansk kultur, hur äktenskap går till och vad det innebär. När han och BB sade ja till äktenskap för CC år 2021 var planen att vänta med äktenskapet så att CC och NN kunde studera först. Nästa gång frågan kom på tal var i mars 2022 i Pakistan.

När han låg inlagd på sjukhus i februari 2022 fick han beskedet att han behövde amputera sitt ena ben. Han kontaktade sin morbror som sade att han borde tala med läkare i Pakistan. När han blev utskriven från sjukhuset i Sverige så tog han sig därför så fort han kunde till Pakistan. Han var då rullstolsburen. Han tror att det var runt den 2 mars 2022 som han kom till Pakistan. CC och BB åkte till Pakistan för att BB skulle träffa en läkare som normalt arbetar i USA men som tillfälligt besökte Pakistan. Hans morbror berättade om det för honom. BB och CC fick reda på att de skulle åka till Pakistan när de besökte honom på sjukhus dagen innan de åkte. De missade sitt anslutningsflyg i London. Därför missade BB sin läkartid, men morbrodern skulle försöka boka en ny tid åt henne. Det blev dock inte någon ny tid. Däremot träffade både han och BB andra läkare i Pakistan. En tid senare kom även NN och familjen till Pakistan. Det var han som önskade det eftersom han hade fått besked från läkare att det inte var säkert hur länge han hade kvar att leva.

Frågan om äktenskapet kom upp omkring fem dagar efter att brodern MM med familj hade kommit. Hela familjen satt i hallen på kvällen och hans far började tala om att hans hälsa inte var bra och att han ville att CC och NN skulle gifta sig, vilket alla sedan diskuterade sedan barnen lämnat. Efteråt gick han och BB upp på taket och talade med CC tillsammans om att äktenskapet – som var bestämt redan år 2021 – skulle ske där och då. CC sade ”jag är glad om ni är glada” och hon hade inga invändningar. I efterhand, i samband med denna utredning, har han fått höra att CC sagt ifrån till hans bror och att brodern då hotat med att inte längre stå för hans sjukvård om hon inte gifte sig med NN. Han står nära CC. Hade han fått höra att CC blivit utpressad av hans bror att gifta sig med NN så hade han stoppat äktenskapet. Då kände han dock inte till det. Under samtalet på taket med CC var det inget som fick honom att tro att CC inte ville gifta sig med NN. Han kände till att CC:s telefon hade försvunnit under festen ett par dagar före äktenskapet och så länge han var kvar fick hon låna hans telefon. Han kände inte till att hon efter samtalet ringde sin morbror i Spanien och grät och sade att hon inte ville gifta sig. Han vet inte heller om hon ringde sin bror. Han uppfattade inget annat än att CC var glad och lycklig i sitt äktenskap, både när han var där första gången och när han och BB och sönerna kom tillbaka till Pakistan för ett längre besök. Det stämmer inte att CC var som i ett fängelse i Pakistan. Hon var självständig, men i Pakistan kan kvinnor inte gå ensamma. Han kände till via NN att CC vid något tillfälle efter äktenskapet tog sömntabletter över den ordinerade dosen och behövde uppsöka sjukhus.

CC gifte sig när hon var 16 år. Enligt sharialag kan en flicka gifta sig efter att hon fått sin mens. Enligt pakistansk lag ska flickan vara minst 16 år och mannen minst 18 år. Han kände inte till reglerna om äktenskapsålder i Sverige, och inte heller att även om en pakistansk medborgare gifter sig lagligt i Pakistan så kan det vara ett brott i Sverige. Planen var att CC skulle studera i Storbritannien dit hon skulle resa när hon blev 18 år och hade åldern inne och sökt visum. NN studerade och arbetade i Storbritannien. CC:s svärföräldrar tyckte inte det var

en bra idé att CC skulle studera vidare i Sverige eftersom den utbildningen inte var giltig i Storbritannien. CC kände till att hon inte kunde flytta till Storbritannien förrän hon var 18 år. Hon levde i sitt hem i Pakistan med någon av medlemmarna i hennes svärfamilj. Först i april 2023 nämnde CC för honom att hon ville komma tillbaka till Sverige.

Övriga hörda personers utsagor redovisas inte här.

Tingsrättens bedömning

Rättsliga utgångspunkter

För barnäktenskapsbrott döms bl.a. den som förmår eller tillåter en person som inte har fyllt 18 år att ingå ett äktenskap eller en äktenskapsliknande förbindelse (4 kap. 4 c § tredje stycket brottsbalken).

Av förarbeten till bestämmelsen framgår att införandet av barnäktenskapsbrott är en del av regeringens åtgärder mot hedersrelaterat våld och förtryck. Hedersrelaterat våld och förtryck kännetecknas av att det finns ett starkt kollektivistiskt inslag, ofta i en familj och släktrelation, som bl.a. innebär att individens intresse och handlingar anses vara underordnat familjens intresse och att individens, inte sällan unga kvinnors, sexualitet och intima relationer är hela familjens angelägenhet som kan påverka familjens anseende. Hedersnormerna grundar sig i en föreställning om heder som inte delas av övriga samhället och som strider mot principen om alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet. Brottsligheten syftar till att på ett omotiverat sätt skambelägga barn och unga människor som fritt vill utforma sina liv och själva bestämma vem de vill leva med. Brottslighetens motiv är att förhindra att hedern skadas eller förloras,

alternativt att reparera eller återställa den skadade eller förlorade hedern (se prop. 2019/20:131, s. 24–25).

Den 1 juli 2014 kriminaliserades bl.a. äktenskapstvång och vilseledande till tvångsäktenskapsresa. Samtidigt tog Sverige bort möjligheten för personer under 18 år att få tillstånd att gifta sig, s.k. äktenskapsdispens. Det har alltså sedan dess inte varit möjligt för barn under 18 år att gifta sig i Sverige. Sedan den 1 januari 2019 gäller också skärpta regler för erkännande av utländska äktenskap som ingåtts med barn utan anknytning till Sverige (se a. prop., s. 25–26).

Straffbestämmelsen om barnäktenskapsbrott infördes den 1 juli 2020. Bestämmelsen om barnäktenskapsbrott omfattar alla äktenskap och äktenskapsförbindelser som ingås med personer under 18 år, även sådana som i och för sig uppfyller rekvisiten för äktenskapstvång. I förhållande till äktenskapstvång har dock tillämpningsområdet utvidgats med rekvisiten förmår eller tillåter en person som inte fyllt 18 år att ingå ett äktenskap. Något krav på att äktenskapet kommer till stånd genom något otillbörligt medel uppställs inte, vilket överensstämmer med vad som gäller för människohandel när gärningen begås mot någon som är under 18 år. I rekvisitet förmår ligger, på samma sätt som gäller för äktenskapstvång, att det ska finnas ett orsakssamband mellan gärningsmannens handlande och att äktenskapet ingås. Det finns alltså ett krav på ett aktivt handlande inriktat på ett visst resultat. Redan mycket subtila påtryckningar, t.ex. att en släkting uppmanar ett barn att gifta sig eftersom det är viktigt för släktens anseende, kan innebära att rekvisitet är uppfyllt och att ansvar för barnäktenskapsbrott aktualiseras. Bestämmelsen straffbelägger också den som tillåter en person som inte har fyllt 18 år att ingå ett äktenskap. Rekvisitet tillåter omfattar inte bara aktiva handlingar utan även, för den som har garantställning gentemot barnet, underlåtenhet att avvärja att ett äktenskap kommer till stånd. Vårdnadshavare är alltid i garantställning gentemot barnet och har alltså en skyldighet att skydda sitt barn och avvärja ett äktenskap som han eller hon känner till kan komma att ingås (se a. prop., s. 101). Exempel på handlingar som kan innefatta ett tillåtande är att vårdnadshavare ger sitt samtycke till äktenskapet eller närvarar vid en bröllopsceremoni.

Åklagaren har påstått att de tilltalade i detta mål inte bara har tillåtit utan att de har förmått målsäganden att ingå äktenskap genom utnyttjande av målsägandens utsatta belägenhet. Med utnyttjande av målsägandens utsatta belägenhet avses detsamma som i straffbestämmelsen om människohandel. Det kan röra sig om situationer där gärningsmannen utnyttjar att offret befinner sig i en beroendeställning i förhållande till honom eller henne eller utnyttjar att offret lever under ekonomiskt svåra förhållanden. Vid tillämpning av detta rekvisit anses barn ofta vara i beroendeställning i förhållande till vuxna, framför allt sina föräldrar. Även barn i tonåren kan vara så beroende av sina föräldrar att de, också vid lindriga påstötningar, inte ser någon annan möjlighet än att acceptera att ingå äktenskap. Handlingar som kan innebära ett utnyttjande av utsatt belägenhet är hot om att barnet ska stötas ur familjegemenskapen, isoleras och kontrolleras eller att en förälder ska ta livet av sig om barnet inte ingår äktenskap. Vid en helhetsbedömning ska omständigheterna vara sådana att brottsoffret inte hade något annat verkligt eller godtagbart alternativ än att underkasta sig gärningsmannens vilja (se prop. 2013/14:208, s. 140).

Barnäktenskapsbrott fullbordas när äktenskapet har kommit till stånd.

Barnäktenskapsbrott är undantaget från kravet på dubbel straffbarhet (2 kap. 5 § brottsbalken), dvs. även om gärningen begås i ett annat land och är tillåten där är den olaglig i Sverige.

Bedömning i detta fall

Det är utrett att CC ingick äktenskap med NN på tid och plats som anges i gärningsbeskrivningen och att AA och BB i vart fall har tillåtit äktenskapet, bl.a. genom att ha samtyckt till det och ha deltagit under bröllopsceremonin.

När det gäller frågan om de tilltalade har förmått CC att ingå äktenskapet genom att utnyttja hennes utsatta belägenhet gör tingsrätten följande bedömning.

Redan utifrån vad AA och BB själva har berättat framgår att CC är uppvuxen i en s.k. hederskontext, bl.a. har hon levt under ett generellt förbud att umgås med pojkar och har även på andra sätt behövt anpassa sig i ord och handling utifrån vad som anses som skamligt i familjen. Både AA och BB har vidare berättat att det är de äldre i familjen som beslutar om äktenskap, även om det är bra om de som ska gifta sig samtycker, samt att det är släktens överhuvud, i detta fall AA:s bror MM, som har sista ordet i beslut som rör släkten, t.ex. i fråga om just äktenskap. Även CC har berättat om detta. AA och BB har berättat att CC kände väl till pakistanska seder och traditioner.

Enligt AA och även BB var äktenskapet mellan CC och NN planerat sedan länge, enligt AA i vart fall sedan 2021, men tanken var att vänta med äktenskapet och låta barnen studera först. Barnens studier var enligt AA också en viktig orsak till att familjen över huvud taget flyttade till Sverige. Trots det lät de CC avbryta sina gymnasiestudier i Sverige efter cirka sex månader för att ingå äktenskap med NN i Pakistan och där invänta sin 18-årsdag för att eventuellt återuppta studier i Storbritannien. AA har förklarat det med att han vid tidpunkten var så sjuk att han inte visste hur länge han hade kvar att leva. Även om det skulle kunna vara en bidragande orsak anser dock tingsrätten att utredningen sammantaget ger vid handen att den avgörande orsaken till att äktenskapet påskyndades var, som åklagaren har gjort gällande, att CC en kort tid dessförinnan hade berättat för en släktmedlem om sina känslor för FF. För detta talar bl.a. omständigheten att föräldrarna var emot kontakten mellan CC och FF och – i motsats till vad de tilltalade har berättat – bevisligen vidtog åtgärder för att förhindra kontakten, vilket har framkommit särskilt genom förhören med FF och hans föräldrar. FF:s far har t.ex. berättat att AA i tiden ett eller ett par år före äktenskapet kontaktade honom per telefon för att meddela att han inte ville att FF skulle ha

kontakt med CC. FF:s mor EE har också berättat om den händelsen och om att BB under motsvarande period kontaktade henne några gånger och sade att det inte var rätt att FF träffade CC, att CC var bortlovad till sin kusin samt vid något tillfälle att EE borde bjuda in CC till sin bostad och be CC att sluta träffa FF.

Vidare skedde resan till Pakistan bara några dagar efter att CC hade kommit hem från resan med sin far till Grekland och Spanien under vilken hon berättat för sin morbror OO om FF. Det påstådda syftet med resan till Pakistan, att BB skulle träffa en läkare där som normalt arbetar i USA, framstår som en efterhandskonstruktion – särskilt mot bakgrund av att det redan vid avfärden från London tre dagar senare än beräknat stod klart för BB att hon skulle missa läkartiden. Enligt henne fortsatte hon dock resan med dottern hela vägen till Pakistan utifrån en uppgift från en släktmedlem om att denne skulle försöka boka en ny läkartid åt henne. Något läkarbesök för BB hos denna läkare kom dock aldrig att ske. Till dessa omständigheter, den snara resan till Pakistan efter att CC berättat om FF och beteendet att fortsätta resan från London till Pakistan trots att BB enligt egen uppgift hade missat läkartiden, kommer omständigheterna att CC:s mobiltelefon försvann i London innan avfärden till Pakistan samt att även den mobiltelefon hon då fick i present av NN också försvann ett par dagar före äktenskapet. Dessutom anlände så småningom även AA och senare även andra släktingar, bl.a. NN:s familj, till Pakistan. Tillsammans talar omständigheterna starkt för att äktenskapet i Pakistan hade planerats och att CC fördes till Pakistan för detta ändamål samt att telefonerna togs ifrån henne för att försvåra eventuella försök att ta sig därifrån. Att CC dessutom inför äktenskapet inte hade egen kontroll över sitt pass och andra resedokument kände i vart fall BB till medan AA har uppgett att han fick kännedom om att även CC:s pass hade försvunnit först efter att han rest hem till Sverige.

Enligt tingsrätten har CC redan genom dessa omständigheter befunnit sig i en utsatt belägenhet, något hennes föräldrar inte kan ha varit ovetande om när de

tillfrågade henne om äktenskapet när de befann sig i Pakistan i mars 2022. Att CC inte hade samtyckt till äktenskap dessförinnan står klart genom hennes egna uppgifter om att hon vid de två tillfällen hon tidigare tillfrågats om det sagt att det var för tidigt och att hon inte var mogen. Hennes negativa inställning till äktenskapet stöds även av vad bl.a. väninnan KK berättat. Enligt henne kände CC till att föräldrarna bestämt att CC skulle gifta sig med kusinen, men att CC hoppades att hennes föräldrar skulle göra allt för att äktenskapet inte skulle äga rum. Att CC var negativ till äktenskapet stöds även av hennes beteende efter äktenskapet, dvs. att hon gjorde vad hon kunde för att ta sig därifrån. Som tingsrätten kommit fram till ovan kände de tilltalade till att CC tyckte om FF, dvs. de kan knappast ha förväntat sig att hon skulle samtycka att gifta sig med sin kusin. Både AA och BB har berättat att farbrodern MM är överhuvud i släkten och att det aldrig har hänt såvitt de vet att någon satt sig emot honom. Det var också känt för de båda tilltalade att de äldre i släkten hade beslutat om äktenskapet när de uppmanades att inhämta CC:s medgivande, dvs. vad som förefaller ha varit en formsak. Samtalet varade också endast några minuter. Enligt tingsrätten medger inte utredningen slutsatsen att AA och BB kände till att CC dessförinnan hade hotats av sin farbror. Däremot råder det enligt tingsrätten inte någon tvekan om att föräldrarna insåg att CC inte hade någon verklig möjlighet att tacka nej till äktenskapet. Hon var 16 år, uppväxt och uppfostrad i hederskontext, dvs. hon visste vad som förväntades av henne, och befann sig omgiven av sin släkt utomlands med svårigheter att själv ta sig hem bl.a. på grund av hennes låga ålder och då hon inte hade tillgång till egen mobiltelefon eller ens sitt pass. AA och BB har tillsammans och i samförstånd genom att utnyttja denna utsatta belägenhet som CC befann sig i förmått henne att mot sin vilja ingå äktenskap med sin kusin på tid och plats som anges i gärningsbeskrivningen. Åtalet för barnäktenskapsbrott är på angivet sätt styrkt.

Frågan om straffrättsvillfarelse

Tingsrätten har funnit att AA och BB har agerat uppsåtligen i förhållande till de omständigheter som konstituerar gärningen. De båda har dock invänt att de ska gå fria från ansvar eftersom de inte kände till att agerandet utgjorde ett brott i Sverige och att deras okunskap var uppenbart ursäktlig, s.k. straffrättsvillfarelse enligt 24 kap. 9 § brottsbalken. Lagstiftningen tar sikte på ett litet antal bestämda och relativt väl avgränsade typer av fall och enkelt uttryckt är det fråga om situationer där det inte hade varit möjligt att få kännedom om innehållet i gällande regler. Enligt bestämmelsen kan även ”annan orsak” beaktas, dock bara om den gör villfarelsen uppenbart ursäktlig och gäller under alla förhållanden enbart enskilda fall som är mycket särpräglade.

Både AA och BB har levt i europeiska länder sedan år 2014. De har såvitt framkommit haft goda möjligheter att ta reda på vad som gäller i olika länder, bl.a. flyttade de till Sverige på grund av att barnen skulle få goda möjligheter till utbildning här. Dessutom har de båda på olika sätt varit i kontakt med svensk sjukvård där de måste ha fått hjälp med information på det området. Redan när de anlände till Sverige år 2018 var det inte längre möjligt för en person under 18 år att gifta sig, eftersom äktenskapsdispens då inte längre tilläts för omyndiga. Det faktum att CC behövde vänta i Pakistan innan hon kunde resa till Storbritannien som NN:s fru talar därtill för att det var känt inom familjen att det i vart fall i Storbritannien inte var lagligt med barnäktenskap. Tingsrätten bedömer sammantaget att AA:s och BB eventuella okunskap om gällande rätt inte utgör en sådan villfarelse som är uppenbart ursäktlig och de kan inte av den anledningen gå fria från ansvar.

Påföljd

Varken AA eller BB förekommer i belastningsregistret.

Straffet för barnäktenskapsbrott uppgår till fängelse i högst fyra år. De fall där gärningen har riktats mot ett barn samtidigt som gärningen innefattat olaga tvång eller användande av annat otillbörligt medel är typiskt sett allvarligare än fall där sådant inte har förekommit. Även barnets ålder vid gärningen bör påverka straffvärdet. Den övre delen av straffskalan bör, enligt förarbeten till bestämmelsen, vara reserverad för fall med särskilt unga barn eller där otillbörliga medel har använts eller där omständigheterna är särskilt försvårande (se prop. 2019/20:131, s. 102). I motiven anges vidare att eftersom barnäktenskapsbrott innebär ett allvarligt angrepp på barnets personliga integritet är brottet ofta av sådan karaktär att det finns starka skäl att bestämma påföljden till fängelse. Brottet är således ett s.k. artbrott och presumtionen när det gäller påföljd är att den ska bestämmas till fängelse.

Det saknas egentlig praxis för barnäktenskapsbrott då det hittills har förekommit endast ett fåtal underrättsdomar. I en icke-refererad dom från Göta hovrätt den 9 oktober 2023, mål nr B 4843–22, fastställdes den av Örebro tingsrätt utdömda påföljden för barnäktenskapsbrott på ett års fängelse. Det brottet gällde äktenskap mellan en flicka på 13 år och en pojke på 16 år. Flickan fördes till Sverige och levde isolerat med pojken och hans familj, utan att gå i skolan eller lära sig svenska, samt kom att föda ett barn i äktenskapet. I annan underrättspraxis har denna påföljd utdömd av Örebro tingsrätt inte ansetts vägledande, se t.ex. Varbergs tingsrätts dom den 30 december 2022, mål nr B 2488–22. Den praxis som finns är alltså inte heller enhetlig. Målet i Varbergs tingsrätt gällde en flicka på 14 år vars föräldrar tillåtit och bidragit till att hon ingick ett äktenskap. Påföljden i det målet bestämdes till ett års fängelse.

Åklagaren har i nu aktuellt mål pekat på en del försvårande moment utöver själva gärningen i sig, bl.a. att det var CC:s föräldrar som begick brottet mot henne vilket var ägnat att skada hennes känsla av tillit och trygghet. Likaså att motivet till brottet av allt att döma var att bevara familjens och släktens heder sedan det uppdagats att CC hade uttryckt känslor för annan än den hon var bortlovad till. Enligt åklagaren uppgår straffvärdet till ett och ett halvt års fängelse. Försvararna har fört fram att de tilltalades straffrättsvillfarelse ska få genomslag i mildrande riktning vid bedömning av straffvärdet. Därutöver har AA:s försvarare bl.a. lyft AA:s omfattande hälsoproblem som förmildrande. I samma syfte har BB försvarare lyft fram hennes hälsoproblem samt därtill att hon, som kvinna i hederskultur, måste bedömas ha haft små möjligheter att agera på annat sätt än som skett.

Utrymmet att låta straffrättsvillfarelse få påverkan på straffvärdebedömningen är mycket litet. Vid bedömningen av straffvärdet för nu aktuell gärning beaktar tingsrätten att CC var 16 år när äktenskapet ingicks. Hon hade ett år och tre månader kvar tills hon enligt svensk rätt uppnådde myndighetsålder och därmed rätt att ingå äktenskap. Föräldrarna har haft en skyldighet att dessförinnan skydda henne från äktenskap. Det samlade intrycket är förvisso att även CC:s föräldrar, de tilltalade, har levt i hederskontext och till viss del varit underkastade storfamiljens vilja. Samtidigt har de båda två agerat aktivt, t.ex. vid motarbetandet av CC:s kontakt med FF, och har medverkat till att CC fördes utomlands och där utnyttjat att hon befann sig i en utsatt belägenhet för att få henne att underkasta sig beslutet om äktenskap. Det nu aktuella barnäktenskapsbrottet har försvårande inslag. Gärningen framstår som ett typiskt agerande som straffbestämmelsen om barnäktenskapsbrott infördes för att motverka. Vid en sammantagen bedömning, dvs. även med beaktande av omständigheterna i föregående stycke, anser tingsrätten att straffvärdet för nu aktuellt brott inte understiger ett års fängelse. Med hänsyn till brottets art och straffvärde bedömer tingsrätten att någon annan påföljd än fängelse inte är aktuell.

Övriga frågor

AA och BB har motsatt sig åklagarens begäran om bevisbeslag. Begäran har stöd i lag och enligt tingsrättens bedömning framstår det alltjämt som proportionerligt att låta beslaget bestå. Åklagarens begäran i denna del ska därför bifallas.

Avgift till brottsofferfonden följer av lag.

Åklagaren har inte haft någon invändning mot begärda ersättningar. Målsägandebiträdet förordnades i maj 2023 och de båda försvararna den 21 oktober samma år. Flera häktningsförhandlingar har hållits och huvudförhandlingen pågick i tre dagar. Det har varit fråga om påstående om allvarlig brottslighet med omständigheter som sträcker sig över en längre period. Vidare har bevisningen varit omfattande. Målsägandebiträdet har förklarat att det fram till huvudförhandlingen var oklart huruvida åtalet skulle biträdas och/eller skadestånd begäras. Med hänsyn till respektive uppdrags art och omfattning bedömer tingsrätten att de begärda ersättningarna är skäliga.

Kostnaden för målsägandebiträde och försvarare ska stanna på staten.

RÄTTEN

Rådmannen Anna Rosenmüller samt nämndemän.

Digitalt signerad av rådmannen Anna Rosenmüller

ÖVERKLAGANDEINFORMATION

Hur man överklagar

Överklagandet ska ha kommit in till Södertörns tingsrätt senast **den 2 februari 2024**. Överklagandet ska vara skriftligt. Södertörns tingsrätt skickar det vidare till Svea hovrätt.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid så har den andra parten också rätt att överklaga, även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv Södertörns tingsrätt och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet. Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför. Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen till en huvudförhandling.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till Södertörns tingsrätt. Tänk på att skicka det i god tid med hänsyn till postgången.

Vad händer sedan?

Södertörns tingsrätt kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Om